

NIBIO - NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI
Postboks 115
1431 ÅS

Oslo, 03.03.2026

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15258

Saksbehandler:
Ingvild Riisberg

Vedtak om tillatelse til utsetting av genmodifisert organisme (GMO) i forskningsøyemed etter genteknologiloven

Miljødirektoratet viser til deres søknad datert 3.mai 2024 om utsetting av genmodifiserte potetlinjer i forskningsøyemed (feltforsøk) etter genteknologiloven.

Vedtak

Miljødirektoratet gir tillatelse etter genteknologiloven § 10 til utsetting av to genmodifiserte potetlinjer; linje SLJ25587_11 og linje SLJ25587_49, av sorten Charlotte i feltforsøk. Potetlinjene inneholder tre resistensgener *Rpi-amr3*, *Rpi-amr1* og *Rpi-vnt1.1* mot tørråte forårsaket av mikroorganismen *Phytophthora infestans*, og et resistensgen (*Ry_{sto}*) mot potetvirus (PVY). Resistensgenene har opprinnelse fra ville slektninger av potet (*Solanum*). Potetlinjene inneholder også et gen som gir toleranse for enkelte ugressmidler. Dette skal kun nyttiggjøres ved *in vitro* seleksjon av transgene potetlinjer.

Utsettingen skal skje på NIBIOs forskningsområde på et avgrenset 100m² forsøksfelt på Kirkejordet nord i Ås kommune, i tidsperioden 1.april til 15.oktober 2027. Søker kan gjenta forsøket i 2028 og 2029 i samme tidsperiode på samme forsøksfelt. Det kan settes ut inntil 200 genmodifiserte planter per år.

Tillatelsen forutsetter at søker gjennomfører forsøksutsettingen i tråd med omsøkt bruk, og planlagte risikoreduserende tiltak. I tillegg gis tillatelsen på følgende vilkår jf. loven § 15:

- Den genmodifiserte poteten skal ikke benyttes som mat og fôr.
- Genmodifisert plantemateriale fra forsøket og eventuell tilvekst skal destrueres ved autoklaving eller forbrenning.
- Gjentak av forsøket i angitt tidsperiode 1.april til 15.oktober i årene 2028 og 2029 forutsetter at det ikke oppdages utilsiktede helse- og miljøeffekter i forsøksperioden.
- Søker skal rapportere om utsettingen, jf. KU-forskriften § 18 første ledd. Det skal benyttes vedlagte mal til rapportering. Søker skal rapportere årlig innen utgangen av hvert år frem til tillatelsen for utsetting utløper 15.oktober 2029, dersom forsøket gjentas. Senest tre

måneder etter at feltforsøket er avsluttet, skal søker levere en sluttrapport om utsettingen som samlet beskriver resultatet av forsøksutsettingen.

- Etter avsluttet feltforsøk skal søker overvåke forsøksfeltet i fire år. Søker skal sende en sluttrapport med resultater fra overvåkingen, senest innen utgangen av det fjerde overvåkingsåret. Det skal benyttes samme rapporteringsmal som over.

Vilkårene kan endres og om nødvendig kan godkjenningen kalles tilbake, jf. § 16. Det forutsettes at utsettingen skjer i tråd med genteknologilovens øvrige bestemmelser samt tilhørende forskrifter. Herunder skal søker umiddelbart varsle Miljødirektoratet dersom det oppstår uhell eller andre uforutsette forhold i tråd med § 19 om opplysningsplikt, og søker plikter å avverge og begrense skade i henhold til § 21. Transport, import og merking av genmodifiserte organismer skal skje i tråd med bestemmelser i forskrift om merking mv. av GMO.¹

Om saken

Miljødirektoratet mottok søknad fra Norsk institutt for bioøkonomi, NIBIO (søker) om utsetting av genmodifisert potet i feltforsøk 3.mai 2024. Forsøksutsettingen er søknadspliktig etter genteknologiloven § 10 jf. § 9 bokstav a).

Søknaden omfatter utsetting av to genmodifiserte potetlinjer av sorten Charlotte i et avgrenset feltforsøk. De genmodifiserte potetlinjene er ikke utviklet av søker, men av The Sainsbury Laboratory (TSL), Norwich, England. Søker planlegger å importere vevskulturer av de genmodifiserte linjene til Norge, hvor de skal oppformeres i innesluttete fasiliteter. Søker oppgir at formålet med forsøksutsettingen er å få bedre kunnskap om effekt og varighet av resistens mot tørråte i de genmodifiserte potetlinjene under norske forhold. Det søkes om utsetting av inntil 200 genmodifiserte planter per år, og gjentak av forsøket ved behov i inntil tre år.

VKM har på oppdrag fra Miljødirektoratet vurdert helse- og miljørisiko av feltforsøket og de genmodifiserte potetlinjene². Oppdragsbrev ble sendt til VKM 8.mai 2024, med nærmere detaljering om oppdraget i brev av 13.juni 2024. Miljødirektoratet sendte anmodning til Bioteknologirådet om vurdering av bærekraft, samfunnsnytte og etikk den 18.juni 2024.

Søker har levert en konsekvensutredning av utsettingen jf. krav i genteknologiloven § 11. Kravene til konsekvensutredning er gitt i forskrift om konsekvensutredning etter genteknologiloven. Vedtaksmyndigheten kan etterspørre ytterligere opplysninger til søknaden jf. forskriften § 7 og genteknologiloven § 11 andre ledd. På bakgrunn av vurdering fra VKM og Bioteknologirådet, etterspurte Miljødirektoratet ytterligere opplysninger fra søker 21.juni 2024. Søker sendte inn nye opplysninger 12.juli.2024. Bioteknologirådet vurderte at de etterspurte tilleggsopplysningene fra søker var tilstrekkelig for å kunne gå videre med vurdering av bærekraft, samfunnsnytte og etikk (BSE) av søknaden. VKM konkluderte med at spørsmålene fremdeles var mangelfullt besvart for å kunne gjennomføre en helse- og miljørisikovurdering. Med bakgrunn i VKMs vurdering etterspurte Miljødirektoratet ytterligere opplysninger til søknaden 13.august 2024.

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-09-02-1009>

² [VKM Bulletin 2025_28_Environmental risk assessment of genetically modified late blight resistant potato for use in field trials in Norway.pdf](#)

Søker oversendte svar på spørsmålene 21. oktober 2025. VKM vurderte med bakgrunn i de nye opplysningene, at de kunne gå videre med risikovurdering av søknaden. Miljødirektoratet mottok deretter oppdaterte opplysninger om utsettingen fra søker, herunder hvilke genmodifiserte linjer som skulle benyttes i feltforsøket, frem til 8. desember 2025.

Genteknologiloven § 13 andre punktum stiller krav om offentlig høring av saker som gjelder godkjenning av søknader om forsøksutsetting av genmodifiserte organismer. Søker bekreftet at søknaden ikke inneholdt konfidensiell informasjon. Hele søknaden ble derfor lagt ut på høring 11. desember 2025³. Høringssiden ble oppdatert med lenke til VKMs risikovurdering da den ble publisert på VKMs nettsider 17. desember 2025. Innen høringsfristen kom det inn seks høringssvar fra hhv. Mattilsynet, GMO-nettverket, Miljøstiftelsen Bellona, forskningsgruppen Genteknologi, Miljø og Samfunn ved NORCE og Veterinærinstituttet. Alle høringsinstansene anerkjenner VKMs risikovurdering, og ingen gir innspill om at feltforsøket ikke burde tillates.

Som del av søknaden skal søker legge ved en offentlig tilgjengelig oppsummering av søknaden (SNIF). Denne ble lagt ved den norske høringen. I tillegg ble den lagt inn i EU-portalen, hvor den ble delt med GMO-myndighetene under utsettingsdirektivet, jf. forpliktelsene i utsettingsdirektivet artikkel 9, jf. art. 11. Det kom ingen innspill fra GMO-myndighetene i EU/EØS til søknaden i foreleggelsesperioden.

Når det gjelder videre vurdering av bærekraft, samfunnsnytte og etikk (BSE) i saken, ble kravene til slik vurdering endret fra og med 1. oktober 2025. Godkjenningsmyndigheten kan godkjenne feltforsøk uten vurdering av disse kriteriene. Miljødirektoratet opplyste etter kommunikasjon og avklaring med søker, at det ikke var behov for en BSE-vurdering av søknaden, i lys av ny bestemmelse i genteknologiloven § 10 tredje ledd.

Miljødirektoratet har behandlet søknad om utsetting i miljøet etter genteknologiloven. For å kunne ta inn de genmodifiserte potetlinjene til Norge trenger søker i tillegg tillatelse etter annet regelverk forvaltet av Mattilsynet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har vurdert søknad om utsetting av to genmodifiserte potetlinjer i forskningsøyemed (feltforsøk) etter genteknologiloven § 10.

For at Miljødirektoratet skal kunne gi tillatelse etter genteknologiloven som beskrevet i § 10, andre ledd, er det et vilkår om at det ikke foreligger fare for miljø- og helsemessige skadevirkninger. VKM har vurdert helse- og miljørisiko av de to genmodifiserte potetlinjene og den planlagte utsettingen basert på søkers forelagte opplysninger, tilleggsopplysninger, og vitenskapelig litteratur.

VKM har blant annet vurdert spredningsevnen til GMO-ene og andre miljøeffekter av feltforsøket, og konkludert med at søker har lagt frem tilstrekkelig informasjon og data til å utføre en risikovurdering, og videre at tilsiktede genetiske endringer er som forventet ut fra

³ [Søknad om feltforsøk med genmodifisert potet - miljodirektoratet.no](https://miljodirektoratet.no/soknad-om-feltforsok-med-genmodifisert-potet) På nettsiden er alle høringsinnspill tilgjengelige.

modifiseringsteknikkene som er brukt, og ikke indikerer utilsiktede endringer. VKM legger fram et sett delkonklusjoner, der alle konkluderer på lav risiko, bortsett fra delkonklusjon om målorganismer. Her konkluderer VKM med at eventuell risiko for negative effekter som følge av økt patogenresistens grunnet høyere seleksjonstrykk ikke er vurdert som relevant, gitt feltforsøkets begrensede skala og omfang.

Miljødirektoratet vurderer med bakgrunn i VKMs helse- og miljørisikovurdering at det ikke har blitt identifisert noen risiko ved utsettingen gitt feltforsøkets skala og omfang. Miljødirektoratet har lagt vekt på at VKM har vurdert at søker har levert tilstrekkelig informasjon og data for å gjennomføre en risikovurdering av feltforsøket. Videre at VKM vurderer at potet ikke har evne til overlevelse og spredning utenfor dyrkede områder over tid, og at VKM viser til at det ikke er noen kjente ville slektninger i norsk natur som kan hybridisere med de genmodifiserte potetlinjene.

VKM har også vurdert søkers risikoreduserende tiltak som oppgitt i søknaden:

- Det settes av en buffersone på minimum 20 meter avstand mellom de genmodifiserte potetlinjene og andre ikke-genmodifiserte vekster utenfor forsøksfeltet.
- Forsøksfeltet blir rutinemessig overvåket for eventuelle genmodifiserte potetplanter som spirer fra gjenværende plantemateriale. Denne overvåkingen skal foregå månedlig fra mars til november gjennom hele forsøksperioden og videreføres i fire år etter at forsøket er avsluttet.
- Etter avsluttet forsøk skal forsøksfeltet ligge brakk i to år, og overvåkes jf. punktet over. I de to siste årene av overvåkingsperioden, er de eneste vekstene som eventuelt skal dyrkes på forsøksfeltet slike som tillater enkel identifisering og destruering av eventuelle genmodifiserte potetplanter som spirer etter endt forsøk.
- Alt plantemateriale som følge av tilvekst etter avsluttet forsøk vil bli fjernet enten manuelt, eller ved sprøyting med bredspektret plantevernmiddel (som glyfosat). Alt høstet plantemateriale oppbevares i lukkede poser eller egnede lukkede beholdere, som blir fjernet fra forsøksfeltet og destruert ved dyp nedgraving, avfallsforbrenning eller autoklaving.
- Søker skal fortløpende vurdere metoder for å unngå eller minimere spredning utenfor utsettingsstedet
- Forsøksfeltet ligger innenfor NIBIO's avsperrede forsøksområder, og det er kun opplært og autorisert personell som har adgang til forsøksfeltet.
- Ved behov for å avslutte forsøket, er det utarbeidet beredskapsplaner som vil følges.

VKM konkluderer med at sannsynlighet for at de genmodifiserte potetlinjene overlever og spres fra feltforsøket reduseres gjennom de foreslåtte risikoreduserende tiltakene. VKM vurderer at destruksjon av genmodifisert materiale ved autoklaving eller forbrenning er mest effektivt. Miljødirektoratet vurderer derfor at dette skal fastsettes som vilkår.

I genteknologiloven §10 første ledd andre punktum er det et vilkår om at utsetting som hovedregel bare skal kunne skje trinnvis. Hovedregelen om trinnvis utsetting må ses i sammenheng med helhetsvurderingen etter § 10 som gjennomføres for hver søknad om utsetting, hvor det blant annet ses hen til risikovurderingen for skadevirkninger for helse, miljø, mm. og om utsettingen dermed er forsvarlig. Søker viser til at det tidligere er godkjent og gjennomført feltforsøk med tilsvarende potetlinjer i England. Fra myndighetenes

feltinspeksjonsrapport er det ikke identifisert noen risiko for menneskers helse eller miljøet som følge av den genmodifiserte organismen. På grunnlag av dette og VKMs risikovurdering om at ingen farer for helse og miljø er identifisert, vurderer derfor Miljødirektoratet samlet sett at hovedregelen om trinnvis utsetting er tilstrekkelig oppfylt for dette feltforsøket.

Genteknologiloven § 10 tredje ledd sier at "utsetting som nevnt i § 9 bokstav a kan godkjennes uten noen vurdering av etikk, samfunnsnytte eller bærekraft". Forarbeidene (Prop. 69 L (2024-2025) s. 14) utdyper at endringene er gjort for å tilrettelegge for forskning og innovasjon. Det presiseres også at dette er en "kan"-bestemmelse, som må vurderes av vedtaksmyndigheten i hvert enkelt tilfelle, men at det som hovedregel ikke skal praktiseres et slikt krav. Miljødirektoratet vurderer med bakgrunn i dette, samt fravær av identifisert helse- og miljørisiko av feltforsøket, at søknaden i dette tilfellet kan godkjennes uten en vurdering av bærekraft, samfunnsnytte og etikk i tråd med den nye bestemmelsen.

Miljødirektoratet mener det foreligger tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i saken til å fatte vedtak om utsetting. Ut fra en samlet vurdering har Miljødirektoratet kommet frem til at det gis tillatelse til søknaden om utsetting av to genmodifiserte potetlinjer i forskningsøyemed, jf. genteknologiloven § 10. Miljødirektoratet legger VKMs risikovurdering til grunn om at ingen farer for helse og miljø er identifisert gitt feltforsøkets begrensede skala og omfang. Miljødirektoratet legger også til grunn at de genmodifiserte potetlinjene ikke skal benyttes til mat og fôr. Tillatelsen forutsetter at søker gjennomfører utsettingen som beskrevet i søknaden, inkludert de planlagte risikoreduserende tiltakene, og i tråd med vilkår for tillatelsen.

Vilkårene kan endres og om nødvendig kan godkjenningen kalles tilbake, jf. § 16.

Klagerett

Miljødirektoratets vedtak kan påklages til Klima- og miljødepartementet, jf. forvaltningsloven kap. IV. Fristen for å klage er tre uker. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Inger Mari Eggen
seksjonsleder

Ingvild Riisberg
sjefingeniør

Vedlegg

- 1 Mal for rapportering feltforsøk med genmodifiserte planter